

Силабус курсу:

ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	Бакалавр
Спеціальність:	032 «Історія та археологія»
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	Українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

К.і.н., доц. Сапицька Олена Михайлівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Доцент кафедри історії та археології

посада

sapytska@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-4838802

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

- Розкрити зміст навчального курсу, показати його основні періоди, головні тенденції й проблематику.
- Розвиток розуміння методології та джерел, що використовуються для вивчення історії повсякденності;
- Аналіз елементів повсякденного життя як джерела для реконструкції соціальної історії;
- Висвітлення, як соціальні, культурні, економічні та технологічні фактори впливали на повсякденність протягом історії;
- Аналіз значення повсякденного досвіду у формуванні ширших історичних наративів і тенденцій;
- Формування розуміння, що повсякденні практики формуються соціальними, культурними, економічними та технологічними факторами та відрізняються залежно від таких факторів, як клас, стать, раса та географія;
- Дослідження різноманітності повсякденного життєвого досвіду в різних суспільствах та історичних періодах;
- Розвиток критичного мислення та аналітичних навичок через залучення до первинних та вторинних джерел.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- знати:** - різноманітність повсякденного життєвого досвіду в різних суспільствах, культурах та історичних періодах;
- актуальність вивчення історії повсякденного життя для сучасних проблем і дебатів для розуміння сучасних явищ, таких як культура споживання, урбанізація, глобалізація та екологічна стійкість;
- що хоча повсякденне життя могло зазнати значних змін з часом, певні теми та моделі зберігаються в різних історичних періодах;
- студенти повинні бути знайомі з методами та інструментами, які використовують історики для вивчення історії повсякдення, включаючи критичну оцінку первинних і вторинних джерел, методи

історичних досліджень, а також етичні та професійні стандарти історичного дослідження.

вміти: - вільно володіти фактологічним матеріалом навчального курсу;

- встановити зв'язки між індивідуальним досвідом і великими історичними оповідями;

- визначати як наступність, так і зміни в таких сферах, як сімейна динаміка, робота, відпочинок і споживання;

- критично оцінювати, як на їхні власні звичаї та поведінку впливає ширший соціальний, культурний та історичний контексти;

- відрізняти загальне та особливе у повсякденні людської цивілізації;

- продемонструвати ясність, послідовність і аргументацію на основі доказів у своєму письмовому та усному висловлюванні;

- аналізувати вплив минулих поколінь на сучасне повсякдення.

Передумови до початку вивчення:

Основні: Історія первісного суспільства; Археологія та методика польової археології; Історія України та української культури; Історія Стародавнього Сходу; Історія Великих географічних відкриттів; Історія доколумбових цивілізацій; Історія Античності; Історія середніх віків; Історія Азії та Африка; Історія країн Західної Європи та Північної Америки; Історія Латинської Америки; Історія Північної Європи.

Допоміжні/паралельні: Вступ до історії; Спеціальні історичні дисципліни; Історія гендерних відносин; Краєзнавство та фольклористика; Етнологія; Етнографія; Історія світових цивілізацій.

Мета курсу (набуті компетентності)

Через дослідження історії повсякденного життя, зосереджуючись на досвіді, практиках і повсякденному житті звичайних людей протягом різних історичних періодів, вивчаючи такі джерела, як щоденники, листи, домашній інвентар, рекламу та матеріальну культуру, студенти отримають уявлення про те, як люди жили, працювали, спілкувалися та орієнтувалися у своєму повсякденному житті в різних культурних контекстах. Курс охоплює такі теми, як домашнє життя, дозвілля, споживання, робота, сімейне життя, культура харчування та

урбанізація, пропонуючи студентам розуміння повсякденного існування людини в часі та просторі. Студенти мають сформувати розуміння взаємозв'язку між повсякденністю та соціокультурними і політичними процесами.

Набуті знання та компетентності можна використовувати для формування вмотивованого заохочення студентів розмірковувати над власною щоденною практикою та досвідом у світлі історичних перспектив. Студенти мають вийти з курсу з більш глибоким розумінням складності повсякденного існування протягом історії та оцінкою способів, за допомогою яких вивчення повсякденного життя сприяє ширшому історичному дослідженню та розумінню людини.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.
2. Здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.
3. Здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.
4. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
5. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних.
6. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.
7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
11. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
12. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
13. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
14. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

15. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
16. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
17. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Вступ до історії повсякдення.	2/0/2	Термінологія та методологічний інструментарій курсу. Академічна доброчесність. Визначення «повсякденності» як історичного поняття. Методології та підходи у вивченні повсякденного життя. Ключові джерела та проблеми у дослідженні повсякденного досвіду. Підходи до вивчення історії повсякдення: соціокультурний, антропологічний, археологічний.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
2.	Повсякдення в ранній та середньовічній історії	2/0/2	Їжа, одяг та житло: матеріальна культура і повсякденне споживання. Сімейні звичаї та роль жінок у суспільстві. Побутове господарство та ведення домашнього господарства: загальне та особливе в різних регіонах планети у ранніх цивілізаціях. Релігійні обряди та святкування: повсякденна релігійність.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
3.	Повсякдення в епоху Відродження та Просвітництва	2/0/2	Розвиток міст та нові соціокультурні практики. Зміна побутових умов щоденного життя у різних прошарках європейського суспільства. Розваги та розважальна культура: театр, музика, література. Повсякденність у містах та селах: трудові міграції та суспільна мобільність. Вплив початкового етапу глобалізації та торгівлі на повсякденне споживання. Дозвілля та соціальне життя в ранньомодерній Європі.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
4.	Повсякденне життя в колоніальній Америці та інших колоніальних	2/0/2	Колоніальні домогосподарства та сімейна динаміка. Погляди корінних народів на повсякденне життя та культурний обмін. Рабство та його вплив на повсякденний досвід колоніальної Америки. Повсякдення	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні практичні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	країнах і їх колоніях.		жителів метрополій та колоній.	
5.	Повсякдення в індустріальну та постіндустріальну епохи	2/0/2	Трансформація міських просторів і повсякденних буднів. Умови праці та трудовий досвід в індустріальну епоху. Соціально-реформаторські рухи та боротьба за підвищення рівня життя. Революції в харчуванні та медицині: вплив на повсякденне життя. Масова культура та реклама: формування споживчої культури. Технологічні новації та їх вплив на організацію повсякденного життя. Реклама та комодифікація повсякденного життя. Зміни в купівельних звичках і поведінці споживачів. Дискусії навколо масової культури та її впливу на суспільство.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
6.	Друга світова війна і повсякденне життя. Післявоєнне повсякдення.	2/0/2	Нормування, дефіцит і досвід домашнього фронту. Роль жінки у воєнному виробництві та домашньому житті. Вплив воєнної травми на сімейну динаміку та солідарність громади. Особливості західного та східного післявоєнного повсякдення. Зростання споживчої культури та дозвілля в післявоєнній Америці. Післявоєнне повсякдення Східної Європи.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
7.	Глобалізація та повсякденне життя в 21 столітті	2/0/2	Цифрові технології та їх вплив на щоденну практику. Транснаціональна міграція та культурна гібридність. Екологічна свідомість та проблеми. Трансформація повсякдення в умовах пандемії.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.

Рекомендована література

Основна:

1. Bourgeon L., Burke A., Higham Th. Earliest Human Presence in North America Dated to the Last Glacial Maximum: New Radiocarbon Dates from Bluefish Caves, Canada, PLOS, January 6, 2017.
2. Berdan F. Aztec Archaeology and Ethnohistory. -Cambridge University Press, 2014.

3. Miller M. The Gods and Symbols of Ancient Mexico and the Maya: An Illustrated Dictionary of Mesoamerican Religion / Mary Miller, Karl Taube. - London: Thames & Hudson, 1993.
4. Taube K. A. Aztec and Maya Myths. - 4th University of Texas. - Austin: University of Texas Press, 1993.
5. The Cambridge History of the Native Peoples of the Americas, 2000.
6. Fagan B. M. Ancient North America. - Thames and Hudson, London, 2005.
7. Водотика Т. Історія повсякдення. Київ. Початок ХХ століття. – К.: Фоліо, 2022.
8. Таїрова-Яковлева Т. Книга Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини. – К.: Кліо, 2017.

Допоміжна:

1. Coop G., Pickrell J. K., Novembre J., Kudaravalli S., Li Jun. The Role of Geography in Human Adaptation // PLOS Genetics. - 2009-05-06. - Vol. 5, iss. 6.

Інформаційні ресурси:

1. Lizabeth Cohen, Republic of Consumers: The Politics of Mass Consumption in Postwar America // URL: https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/4699747/cohen_conrepublic.pdf
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст. Том 1: Структура повсякденності: можливе і неможливе // URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Fernand_Braudel/Materialna_tsyvilizatsiia_ekonomika_i_kapitalizm_XV-XVIII_st_Tom_1/
3. Коляструк О. А. Методологія історії повсякдення // URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/46591969.pdf>
4. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>
5. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. eCampus, система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodle2.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

Програми та он-лайн продукти історичного, культурологічного, соціально-економічного контенту, тематичні навчальні та інформаційні сайти та платформи та інші онлайн-ресурси, що мають як ознайомче, так і навчально-освітнє призначення.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	20
Індивідуальні завдання	30
Залік	20
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями.

Списування та без аналітична компіляція є забороненими.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Поведінка під час он-лайн занять:

Під час он-лайн занять студенти мають дотримуватися етичних правил он-лайн спілкування:

- Приєднуватись до заняття вчасно за посиланням, яке викладене у е-розкладі.
- Вмикати камеру та вимикати мікрофон під час викладення матеріалу викладачем.
- Вмикати мікрофон тільки під час відповіді.
- Питання, що виникають під час заняття, потрібно писати у чаті.

Під час он-лайн занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають віртуальну та/або фізичну аудиторію без дозволу викладача (у разі відсутності форс-мажорних ситуацій);
- дотримуються принципів соціальної відповідальності;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час он-лайн контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб, якщо це не передбачено завданням);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.